

GEN 148 Feministická politická teorie

Mgr. Ľubica Kobová, MA, lubakoba@gmail.com, ZS 2012/2013, FSS MUNI Brno

Rozsah: 1/1, 6 kreditov

Ukončenie: skúška (formou obhajoby záverečnej práce na kolokviu)

Rozvrh: Každý tretí piatok – 5. 10., 26. 10., 16. 11., 7. 12.; 10.00 – 16.40; 3 x 90 minút.

Približné rozloženie hodín v bloku – S 1: 10.00 – 11.30, S 2: 11.50 – 13.20, S 3: 14.10 – 15.40.

Ciele predmetu: Čo je feministická politická teória? Má slúžiť feministickému alebo ženskému hnutiu na objasňovanie jeho zápasov alebo sa má zaoberať kritikou a prepisovaním kánonu politickej filozofie či teórie? Ako to, že niektoré zjavné politické filozofky (napr. Mary Wollstonecraft) sa nestali súčasťou dejín disciplíny a čo to spätne znamená pre disciplínu samotnú?

Cieľom kurzu je oboznámiť sa so súčasnými konverzáciami vo feministickej politickej filozofii, ale aj s jej dialógom s politickou filozofiou (bez rodu, genderu) a jej dejinami.

Prostredníctvom čítania textov sa budeme snažiť re-konstruovať argumenty feministických filozofiek. Namiesto odrážania argumentov proti feminizmu ako strašiaku budeme hľadať vzťahy medzi pojmami, problémami, témami feminizmu ako emancipačného politického hnutia a politickou teóriou či filozofiou ako reflexívnou a nie predpisujúcou humanitnou vedou.

Metódy vyučovania: Prednáška, seminár sústredený na rozbor textu, domáca príprava (čítanie diskutovaných textov).

Požiadavky:

Úroveň seminára, ktorý tvorí podstatnú časť kurzu, závisí od prípravy naň a účasti na diskusiách. Preto od študentiek a študentov očakávam:

- 1) Pravidelnú účasť na vyučovaní – študentky sa musia zúčastniť aspoň 75 % vyučovania (t.j. absencia max. na 1 bloku, resp. na 3 segmentoch bloku).
- 2) Prečítanie povinnej literatúry na každé blokované vyučovanie.
- 3) Využitie prečítaného v aktívnej účasti na prednáškach a seminároch. Vaše otázky k tomu, čomu ste v textoch nerozumeli, s čím nesúhlasíte, čo považujete v textoch za obzvlášť dôležité, sú viac než vítané.
- 4) Pravidelnú písomnú prípravu na každé blokované vyučovanie: Na každú hodinu študentka alebo študent odovzdajú
  - 1 zhrnutie čítaného textu
  - 1 position paperVýber textov pre túto písomnú prácu je ľubovoľný z povinnej literatúry pre daný blok; aspoň 1 text však musí byť v anglickom jazyku.
- 5) Prezentovanie 1 referátu prečítaného textu s min. 2 otázkami do diskusie. Na referáty sa prihlasujete prostredníctvom rozoslanej tabuľky (podľa princípu first-come, first-served, t.j. prvé a prví majú výhodu väčšieho výberu).
- 6) Napísanie, odovzdanie, prezentovanie a obhájenie záverečnej práce.

Čítanie

Čítanie je práca. Povinná literatúra obsahuje predovšetkým texty teoretické, niektoré z nich sú disciplinárne ukotvené vo filozofii. Teoretické texty kladú na čitateľky a čitateľov pomerne veľké nároky. V čítaní teoretických textov vám môžu pomôcť [Inštrukcie k práci s filozofickým textom](#) Katedry filozofie a dejín filozofie FiF UK v Bratislave.

Zhrnutie (konspekt)

Je záznamom z prečítanej literatúry, ktorý vám môže slúžiť pri ďalšom štúdiu a písaní prác. Preto je dôležité, aby obsahoval jasné zhrnutie myšlienok autorky, autora. Časti textu, ktoré považujete za obzvlášť dôležité a predpokladáte, že by ste ich neskôr mohli použiť vo výskumnej práci (alebo aj pri písaní záverečnej práce), si môžete vypísať aj ako citáty – vždy v presnom znení a s uvedením strany. Súčasťou konspektu je aj krátka vlastná reflexia, komentár alebo otázky kladené textu, ktoré premostujú prečítaný text s už získanými poznatkami. Ku konspektu patrí aj presný bibliografický údaj konspektovaného textu.

Rozsah: 1 – 2 NS; 1 NS = 1 800 znakov s medzerami.

Position paper

Je textom sústredeným na vyargumentovanie vlastného názoru, vlastnej „pozície“ k prečítanému. V úvode obsahuje stručné zhrnutie (hlavného alebo vybraného) argumentu z prečítaného textu. Za ním nasleduje analýza a kritika uvedeného argumentu, resp. predstavenie protiargumentu a jeho zdôvodňovanie. Vo vyargumentovaní postoja nejde o preukazovanie šírky znalostí sekundárnej literatúry, ale o vlastnú kritickú, analytickú prácu na jednom zvolenom argumente, probléme. Preto je dobré sa v ňom vyvarovať generalizácií a namiesto toho sa zamerať na jeden špecifický problém a ten preskúmať do hĺbky.

Rozsah: 1 – 2 NS; 1 NS = 1 800 znakov s medzerami.

Záverečná práca

Je výsledkom vašej práce počas celého semestra. Jej cieľom je preukázať schopnosť orientovať sa v problémovom poli feministickej politickej teórie, vybrať si z neho tému, problém a informácie k nemu zozbierať, usporiadať a kriticky zhodnotiť.

Témou záverečnej práce môžu byť problémy (a texty), o ktorých sme diskutovali počas hodín, ale aj problémy (a texty) nové. Pri písaní záverečnej práce je dôležité, aby ste hneď na začiatku formulovali problém, resp. prečítanému textu kladli otázku, na ktorú sa budete snažiť v texte záverečnej práce odpovedať. Potom môžete hľadať ďalšiu odbornú literatúru, ktorá vám pomôže k uchopeniu problému a vybudovaniu vášho argumentu.

Závěrečná práce sa nezrodí z večera do rána – myšlienky potrebujú čas. Preto je medzi odovzdaním abstraktu záverečnej práce (23. 11.) a odovzdaním práce samotnej (16. 12.) niekoľko týždňov. Abstrakt musí obsahovať aj zoznam literatúry, ktorú k téme plánujete naštudovať. K abstraktu odo mňa do 30. 11. dostanete písomne komentáre a návrhy. Ďalšie prípadné nejasnosti môžeme individuálne konzultovať na poslednej hodine 7. 12.

Závěrečná práca musí obsahovať:

- vymedzenie problému
- argument a jeho zdôvodňovanie
- záver, v ktorom spojíte línie svojej argumentácie
- zoznam literatúry.

Konkrétny citačný štýl a spôsob uvádzania literatúry je na vašom rozhodnutí. V každom prípade musí byť v práci konzistentný a zodpovedať vedeckým štandardom.

Rozsah: 8 – 12 NS; 1 NS = 1 800 znakov s medzerami.

Súčasťou záverečnej práce je aj jej prezentácia a diskusia na kolokviu. Kolokvium sa uskutoční buď ešte pred odchodom na Vianoce alebo počas skúškového obdobia v januári (presne sa dohodneme 7. 12.).

Metódy hodnotenia:

Výsledné hodnotenie je váhované nasledovne:

- aktívna účasť na prednáškach a seminároch: 25 %
- pravidelná písomná príprava: 20 %
- referát: 15 %
- záverečná práca: 40 %

Blok 1: 5. 10.

Feministická politická filozofia, kánony, depolitizácia

Povinná literatúra

- Barša, P., Slačálek, O., & Stöckelová, T. (2010). Od roztržky ke sporu. In P. Barša, V. Bělohradský, M. Hauser, V. Magid, P. Schnur, O. Slačálek, T. Stöckelová, M. Škabraha & M. Vodrážka (Eds.), *Kritika depolitizovaného rozumu : úvahy (nejen) o nové normalizaci* (pp. 195-212). Všeň: Grimmus.
- Hemmings, C. (2005). Telling feminist stories. *Feminist Theory*, 6(2), 115-139. doi: 10.1177/1464700105053690
- Zerilli, L. M. G. (1991). Machiavelli's sisters : women and 'the conversation' of political theory. *Political Theory*, 19(2), 252-276.

Nepovinná literatúra

- Kalnická, Z. (2009). Genderovanost filozofického kánonu a textové "strategie" marginalizace filozofek. *Sociologický časopis*(4), 809-834.
- Dietz, M. G. (2003). Current controversies in feminist theory. *Annual Review of Political Science*, 6, 399-431.
- Kobová, L. (2010). Feministické je politické : problémy feministickéj politickej teórie. In Z. Kiczková & M. Szapuová (Eds.), *Rodové štúdiá : súčasné diskusie, problémy a perspektívy* (pp. 273-293). Bratislava: Univerzita Komenského.

Blok 2: 26. 10.

Demokracia, rovnosť, reprezentácia

Povinná literatúra

- Young, I. M. (2010). Čí rovnosť? Sociální skupiny a posuzování nerovností. In Z. Uhde (Ed.), *Proti útlaku a nadvládě : transnacionální výzvy politické a feministické teorii* (pp. 97-127). Praha: FILOSOFIA - nakladatelství Filosofického ústavu AV ČR.
- Mouffe, C. (1993). Feminism, citizenship and radical democratic politics *The return of the political* (pp. 74-89). London & New York: Verso.
- Phillips, A. (1998). Democracy and representation : or, why should it matter who our representatives are? In A. Phillips (Ed.), *Feminism and politics* (pp. 224 - 240). Oxford & New York: Oxford University Press.

Nepovinná literatúra

- Brown, W. (2009). "We are all democrats now...". In G. Agamben, A. Badiou, D. Bensaid, W. Brown, J.-L. Nancy, K. Ross & S. Žižek (Eds.), *Democracy in what state?* (pp. 44-57). New York: Columbia University Press.
- Dietz, M. (2002). Merely combating the phrases of this world : liberalism, communitarianism, and recent democratic theory *Turning operations : feminism, Arendt, and politics* (pp. 63 - 88). New York & London: Routledge.
- Havelková, H. (2006). Jako v loterii : politická reprezentace žen v ČR po roce 1989. In H. Hašková, A. Křížková & M. Linková (Eds.), *Mnohohlasem : vyjednávání ženských prostorů po roce 1989* (pp. 25 - 42). Praha: Sociologický ústav AV ČR.

- Kobová, L. (2007). Ako ne/dostať ženy do parlamentu : zostavovanie kandidátnych listín. In L. Kobová & Z. Maďarová (Eds.), *Kradmá ruka feministky rozvažuje za plentou : aspekty parlamentných volieb* (pp. 11-25). Bratislava: ASPEKT.
- Mansbridge, J. (1993). Ženy, vláda a obecné blaho. In M. Čermáková, L. Gatnar & E. Nechvátalová (Eds.), *Sborník překladů z evropské a americké feministické sociologie II.* (Vol. 99 - 106). Praha: Sociologický ústav AV ČR.
- Power, N. (2009). *One Dimensional Woman*. Winchester & Washington, DC: Zero Books. 0.1 Equality?, pp. 5 – 6.
- Rakušanová, P. (2005). Mechanizmy inkluze a exkluze žen v politice v České republice. *Gender, rovné příležitosti, výzkum*, 6(2), 25 - 30.
- Rakušanová, P., & Václavíková-Helšusová, L. (2006). Ženy v mužské politice. In H. Hašková, A. Křížková & M. Linková (Eds.), *Mnohohlasem : vyjednávání ženských prostorů po roce 1989* (pp. 43 - 60). Praha: Sociologický ústav AV ČR.
- Walby, S. (2010). *Globalization and inequalities : complexity and contested modernities*: Sage. Chapter 4: Politics, pp. 156 – 190.

Blok 3: 16. 11.

Sloboda a revolúcia (a emancipácia)

Povinná literatúra

- Brown, W. (1995). *States of injury : power and freedom in late modernity*. Princeton: Princeton University Press. Chapter 3: Wounded attachments, pp. 52 – 76.
- Maďarová, Z. (2011). Ženy Novembra : analýza rozhovorov s aktérkami nežnej revolúcie. In J. Cviková (Ed.), *Politiky a političky : aspekty politickej subjektivity žien* (pp. 13 - 50). Bratislava: ASPEKT.
- Vodochodský, I. (2007). Patriarchát na socialistický spôsob : k genderovému rádu státního socializmu. *Gender, rovné příležitosti, výzkum*, 8(2), 34 - 42.
- Zerilli, L. M. (2005). *Feminism and the abyss of freedom*. Chicago: University of Chicago Press. Chapter 1: Why *Feminism* and *Freedom* Both Begin with the Letter *F*, pp. 1 – 32.

Nepovinná literatúra

- Arendtová, H. (1994). Co je svoboda? (M. Palouš, Trans.) *Krize kultury : čtyři cvičení v politickém myšlení* (pp. 65-96). Praha: Mladá fronta.
- Kiczková, Z., & Farkašová, E. (1993). The emancipation of women : a concept that failed. In N. Funk & M. Mueller (Eds.), *Gender politics and post-communism : reflections from Eastern Europe and the former Soviet Union* (pp. 84-94). New York - London: Routledge.
- Šmausová, G. (2011). Emancipace, socialismus a feminismus. In L. Oates-Indruchová (Ed.), *Tvrdošijnost myšlenky : od feministické kriminologie k teorii genderu : na počest profesorky Gerliny Šmausové* (pp. 195 - 206). Prah: SLON.

Blok 4: 7. 12.

„Vlnobitie“ feminizmov, kritika vojny a kapitalizmu

Povinná literatúra

- Butler, J. (2009). *Frames of war : when is life grievable?* London & New York: Verso.
Najneskôr 3 týždne pred vyučovaním sprístupním výber z nepublikovaného českého prekladu. Tu je informácia o knihe <http://www.versobooks.com/books/460-frames-of-war>.
- Dean, J. (2009). Who's Afraid of Third Wave Feminism? [Article]. *International Feminist Journal of Politics*, 11(3), 334-352. doi: 10.1080/14616740903017711
- Fraser, N. (2009). Feminismus, kapitalismus a lest dějin. *Gender, rovné příležitosti, výzkum*, 10(2), 1 - 9.
- Haiven, M. (2011). Feminism, Finance and the Future of #Occupy : An interview with Silvia Federici. *ZNet*. Retrieved from <http://www.zcommunications.org/feminism-finance-and-the-future-of-occupy-an-interview-with-silvia-federici-by-max-haiven>

Nepovinná literatúra

- Dean, J. (2012). On the march or on the margins? Affirmations and erasures of feminist activism in the UK. *European Journal of Women's Studies*, 19(3), 315-329. doi: 10.1177/1350506812443620
- England, P. (2011). Genderovná revoluce : nerovnoměrná a zastavená. [Article]. *The Gender Revolution: Uneven and Stalled. (English)*, 12(1), 54-62.
- McRobbie, A. (2009). *The aftermath of feminism : gender, culture and social change*. Los Angeles; London: SAGE. Chapter 3: Top Girls? Young Women and the New Sexual Contract, pp. 54 – 93.
- Nikitin, V. (2012, 20. 08. 2012). The wrong reasons to back Pussy Riot, *New York Times*. Retrieved from http://www.nytimes.com/2012/08/21/opinion/the-wrong-reasons-to-back-pussy-riot.html?_r=2&pagewanted=print
- Power, N. (2009). *One Dimensional Woman*. Winchester & Washington, DC: Zero Books.
Výber: 0.0 Introduction, pp. 1 – 3; 2.0 Consumer Feminism, pp. 27 – 28; 2.1 FeminismTM: Two Sides of the Same Con, pp. 29 – 37; 4.0 Conclusion, pp. 69
- Šmausová, G. (2007). Současnost nesoučasností : nepřehledné vlnobití feminismů. In L. Heczková (Ed.), *Vztahy, jazyky, těla : texty z 1. konference českých a slovenských feministických studií* (pp. 16 - 36). Praha: FHS UK.